

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวคิดธรรมาภิบาลในพระไตรปิฎก กับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย
ผู้วิจัย นางอภิญญา ทองสอาด **รหัสนักศึกษา** 2518001173 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง) อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เจริญสรรค์
 (2) รองศาสตราจารย์ ธโสธร ตู้ทองคำ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวคิดธรรมาภิบาลในพระไตรปิฎก 2) หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ที่มีความสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร อันได้แก่ พระไตรปิฎก เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) หลักพระพุทธศาสนามีความสอดคล้องต้องกันกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อาทิ การให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และสิทธิเสรีภาพควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคกัน การให้ความสำคัญกับการตัดสินใจปัญหาโดยใช้หลักเสียงข้างมาก และการใช้กฎหมายเป็นหลักในการปกครอง เป็นต้น (2) หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ที่มีความสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้แก่ 1) หลักการบัญญัติพระวินัย การบัญญัติสิกขาบท มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาชนได้รับความคุ้มครองอย่างยุติธรรม 2) หลักสุจริตสาม ได้แก่ การประพฤติตามอารยธรรมย่อมนำพาไปสู่การเป็นคนดีในฐานะปัจเจกบุคคล หลักพรหมวิหารบำเพ็ญการสงเคราะห์ การนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณธรรมในฐานะสมาชิกของสังคม และหลักทศพิธราชธรรมเป็นหลักอันสำคัญยิ่งสำหรับการมีคุณธรรมของผู้ปกครองรัฐ 3) หลักอริกถัมภ์ สมณะ เป็นการให้หลักตัดสินความขัดแย้ง หลัก “เขย่งสิดา” เป็นหลักธรรมในการถือเสียงข้างมาก ยึดหลักความโปร่งใส ไม่มีนอกไม่มีใน 4) หลัก “อปริหานิยธรรม” เป็นหลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วมในการปกครอง หลัก “มรวาสธรรม” เป็นหลักอันสำคัญยิ่งในการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) หลัก “ปัพพชิตอกนิหปัจจเวกซ์” บุคคลพึงมีสิทธิเสรีภาพควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ หลัก “ทิส 6 (สิงคาลกสูตร)” เป็นหลักส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น 6) หลัก “จักรวรรดิ 5” เป็นหลักสำคัญของนักปกครองในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และหลัก “ราชสังคหะ 4” เป็นหลักในการบำรุงทวยราษฎร์ให้ประชาชนอยู่ในเอกภาพ

คำสำคัญ แนวคิด ธรรมาภิบาล พระไตรปิฎก ระบอบประชาธิปไตย

Thesis title: Governance Concept in the Pali Canon of Thailand Democracy Development

Researcher: Mrs. Apinya Thongsard; **ID:** 2518001173; **Degree:** Master of Political Science

(Politics and Government) ; **Thesis advisors:** (1) Dr. Thirapat Serirsangsan, Professor;

(2) Thasothorn Tootongkum, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) The governance concept in Pali Canon; and (2) tenets about governance from Buddhist teachings that are compatible with the democratic system of government in Thailand.

This was a qualitative study based on textual analysis of the Pali Canon and in-depth interviews with qualified experts. The data were analyzed descriptively.

The results showed that: (1) Among the components of Buddhist tenets in the Pali Canon are concepts of Governance that are compatible with principles of governance in the democratic system, such as placing importance on individuals; rights and freedoms that come along with duties and responsibilities; belief in the equality of all people; placing importance on making decisions based on the majority opinion; and governance based primarily on law. (2) Principles of Governance that are compatible with democracy consist of: 1) the disciplinary rules for monks and the *Sikhabot* commandments, which are egalitarian and apply equally to all, so citizens are protected in fairness; 2) the Three Truths, meaning that behaving with civility will make one a good person as an individual; the Four Sublime States of Mind, meaning that charity and generosity will make one a good person and a moral member of society; and the Virtues of the King, which are very important principles for the moral behavior of government leaders; 3) the principle of *atikorn samata* is a principle for dispute resolution, and the principle of *yepuyasita* is about accepting the majority vote based on transparency; 4) *abrihaniyatham* is a principle about participation in governance and *karawasatham* is a very important principle for public participation; 5) the *buppachit-apinhabajjawek* principle states that individuals have rights and freedoms that come together with duties and responsibilities; the *singalakasutra* or Six Directions principle stresses responsibility to oneself and others; 6) the “Five Imperial” principle tells administrators how to manage resources wisely and the *Rajasangkha* 4 is about how to administer the public and keep the people unified.

Keywords: Concept, Governance, Pali Canon, Democracy